



Svar på interpellation från Yvonne Knuutinen (V), Merja Kylmämaa (V) och David Aronsson (V) om när byggen i Strängnäs blir utsläppsfria

Fråga 1:

Vilka åtgärder ingår i SFAB:s klimatarbete?

Svar:

SFAB arbetar utifrån riktlinjer som ligger i framkant i Sverige, klimatåtgärder kopplat till byggnation styrs av "Riktlinjer för klimatpåverkan och resurseffektivitet vid byggnation i Strängnäs kommun". Riktlinjerna fastställdes av fullmäktige februari 2024 och sen juni 2024 gäller dessa även vid kommunala markanvisningar. Centralt i riktlinjerna är ett maximalt gränsvärde för byggets totala klimatpåverkan per kvadratmeter vilka ligger 40 procent under Boverkets gränsvärden. Gränsvärdet omfattar både produktskedet (från råvaruförsörjning, transport och tillverkning av ingående byggmaterial) och själva byggskedet (transport och bygg- och installationsprocessen), därmed inkluderas även utsläpp från arbetsmaskinerna. Riktlinjerna specificerar inte hur entreprenören ska klara gränsvärdet men det är högst troligt att fossilfria arbetsmaskiner (HVO100) blir en naturlig del av lösningen för att leva upp till fastställda gränsvärden.

Det finns principer för design så att nya byggnader har en hög grad av anpassningsbarhet och möjlig demonterbarhet. Krav för återbruk vid nyproduktion är 10 procent av stommens eller klimatskalets vikt i kg, eller 5 procent av stom-kompletteringens vikt i kg.

Avseende energieffektivitet för varje projekt gäller Fastställa Mätplan samt Förvaltningsrutiner för uppföljning av energianvändning (MB 4.0, nivå Brons). Byggnadens årliga energianvändning fastställs som 80 procent av BBR:s energikrav för bostäder respektive 70 procent av BBR:s energikrav för lokaler (MB 4.0, nivå Silver). Nybyggnadsprojekt förses med solceller eller annan förnybar energiproduktion som producerar motsvarande minst 2 kWh/m² BTA/ÅR. Nybyggnadsprojekt förses också med lämplig lösning för energilagring i syfte att kapa effekttoppar.

Det finns även krav på att minska mängden byggavfall. I projektet har materialleverantörer som återtar sitt material under byggskedet identifierats och minst ett avtal ska finnas under projektet (MB 4.0, nivå Silver). Högst 10 viktprocent av byggavfallet går till deponi (MB 4.0, nivå Silver). Minst 70 viktprocent av det ofarliga byggavfallet från byggarbetsplatsen sorteras för återanvändning, materialåtervinning eller energiåtervinning i enlighet med avfallshierarkin (MB 4.0, nivå Guld). Mängden byggavfall överstiger inte 40 kg/m² BTA (MB 4.0, nivå Guld). Riktlinjerna uppmanar också att undersöka



möjligheten att använda biobaserat och lågprocessat material såsom tex trä, lera, halm, vass och hampa.

Fråga 2:

När kan SFAB:s byggen bli utsläppsfria?

Svar:

Det är inte fullt så enkelt att vi kan ställa krav på att alla våra arbetsplatser ska vara elektrifierade. I det aktuella fallet i Storfjället i Östersund var projektet ett samarbete mellan Östersunds kommun, Skanska, Fossilfritt Sverige och Volvo Construction Equipment. I projektet uppnåddes 95 procent elektrifierade maskiner till en merkostnad av ca 4 miljoner och ett besparande av 78 ton CO₂e jämfört mot att använda dieseldrivna maskiner.

Utvecklingen följs noga. SFAB och förvaltningen har beslutat att underteckna Infra Swedens avsiktsförklaring om att börja testa kravställning av elektrifierade maskiner i liten skala. Beslut från ESEM avvaktas för närvarande i syfte att göra kommunkoncerngemensam sak i frågan.

Flera hinder har i dagsläget identifierats för att kräva att alla maskiner ska vara elektrifierade på samtliga kommunens arbetsplatser. Det ställs redan idag krav i ramavtal avseende markanläggningsarbeten om att flottan körs på hållbara rena biodrivmedel som inte omfattas av reduktionsplikt. Med de höga krav som ställs i projekten blir det naturligt att transporterna måste vara så fossilfria som möjligt.

SFAB och ESEM är just nu i slutfasen av att ta fram en färdplan för klimatneutralitet för anläggningsmaskiner som är tänkt att implementeras i kommande projekt. I dagsläget är det inga krav på elektrifierade maskiner men däremot är det krav på fossilfrihet. Detta kan dock ändras så snart marknaden är mogen. Vidare ses att ett krav på elektrifierade maskiner skulle slå väldigt hårt mot SME-företag. Däremot kan de flesta maskiner idag köras med HVO vilket då möjliggör för dessa företag att vara med i större projekt.

Jacob Högfeldt (M)
Ordförande kommunstyrelsen

Interpellation:

När blir byggen i Strängnäs utsläppsfria?

Kommunfullmäktige 3 februari 2025

Till kommunstyrelsens ordförande

Vi kan nu läsa nyheten att förskolan Storfjället i Torvalla i Östersund har byggts med elektrifierade arbetsmaskiner utan utsläpp.

En positiv bieffekt är också att arbetsmiljön för byggarbetarna blir bättre och att närboende kan undvika bullerstörningar och avgaser.

Därför undrar vi följande

1. Vilka åtgärder ingår i SFABs klimatarbete?
2. När kan SFABs byggen bli utsläppsfria?



Yvonne Knuutinen Merja Kylmämaa David Aronsson

